

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2008-04-01

S2008/3147/ST

Socialdepartementet

Enheten för sociala tjänster

Eva Lisskar-Dahlgren

Telefon 08-405 37 52

Telefax 08-10 36 33

e-post: eva.lisskar-dahlgren@social.ministry.se

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2008 -04- 04
Dnr:	326 - 952 / 2008
Till:	RVL

**FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
(Ds 2008:23)**

1. Riksdagens ombudsmän
2. Justitiekanslern
3. Domstolsverket
4. Åklagarmyndigheten
5. Rikspolisstyrelsen
6. Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning
7. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering
8. Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
9. Försäkringskassan
10. Socialstyrelsen
11. Statens folkhälsoinstitut
12. Handikappombudsmannen
13. Hjälpmedelsinstitutet
14. Myndigheten för handikappolitisk samordning
15. Barnombudsmannen
16. Statens fastighetsverk
17. Kammarkollegiet
18. Statskontoret
19. Statistiska centralbyrån
20. Verket för förvaltningsutveckling
21. Länsstyrelsen i Stockholms län
22. Länsstyrelsen i Skåne län
23. Länsstyrelsen i Norrbottens län
24. Statens skolverk
25. Myndigheten för skolutveckling

26. Specialpedagogiska institutet
27. Nämnden för Rh-anpassad utbildning
28. Folkbildningsrådet
29. Högskoleverket
30. Verket för högskoleservice
31. Överklagandenämnden för högskolan
32. Ungdomsstyrelsen
33. Stockholms universitet
34. Linköpings universitet
35. Lunds universitet
36. Talboks- och punktskriftsbiblioteket
37. Radio- och TV-verket
38. Specialskolemyndigheten
39. Statens kulturråd
40. Riksantikvarieämbetet
41. Konsumentverket
42. Boverket
43. Post- och telestyrelsen
44. Banverket
45. Vägverket
46. Rikstrafiken
47. Sjöfartsverket
48. Luftfartsstyrelsen
49. Arbetsmiljöverket
50. Jämställdhetsombudsmannen
51. Arbetsförmedlingen
52. Arbetsdomstolen
53. Verket för näringslivsutveckling
54. Samhall AB

55. Stockholms kommun
56. Linköpings kommun
57. Kristianstad kommun
58. Göteborgs kommun
59. Hedemora kommun
60. Vännäs kommun

61. Stockholms läns landsting
62. Västra Götalandsregionen
63. Blekinge läns landsting

64. Handikappförbundens samarbetsorgan
65. Svenska Dövidrottsförbundet
66. Svenska Handikappidrottsförbundet

67. Synskadades Riksförbund
68. Shia

69. Sveriges akademikers centralorganisation
70. Svensk handel
71. Svenskt näringsliv
72. Företagarna

73. Sveriges Kommuner och Landsting
74. Landsorganisationen i Sverige
75. Tjänstemännens centralorganisation
76. Fastighetsägarna i Sverige
77. Friskolornas riksförbund
78. Sveriges hotell- och restaurangföretagare
79. Internationella juristkommissionen
80. European Institute for Design and Disability
81. Svenska Lokaltrafikföreningen
82. Delegationen för mänskliga rättigheter

Remissvaren i 3 exemplar (1 original) skall ha inkommit till Registrator, Socialdepartementet, 103 33 Stockholm, senast **måndagen den 16 juni 2008**.

Socialdepartementet ser gärna att remissvaren även sänds via elektronisk post till registrator@social.ministry.se, lars.gronwall@social.ministry.se och eva.lisskar-dahlgren@social.ministry.se.

Remissen innebär att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens publikation om att svara på remisser. Publikationen kan beställas från Regeringskansliet, Information Rosenbad, 103 33 Stockholm eller hämtas från nätet: www.regeringen.se.

Karin Bergh
Ämnesråd

(

(

(

(

Kopia till

Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm
Riksdagens utredningstjänst

Ds 2008:23

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktions- nedsättning

REGERINGSKANSLIET
Socialdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2008

ISBN 978-91-38-22947-7
ISSN 0284-6012

Förord

Denna promemoria har tagits fram inom Socialdepartementets enhet för sociala tjänster.

I arbetet har deltagit en referensgrupp från handikapprörelsen som bestått av Ingemar Färm, Roland Håkansson, Anneli Joneken och Annika Åkerberg, alla från Handikappförbundens samarbetsorgan, samt Leif Jeppsson från Synskadades Riksförbund. I rapporten har referensgruppen fått göra sig till tolk för hela handikapprörelsen, även om denna genom sin storlek och mångfald givetvis rymmer uppfattningar av olika slag. Handikappförbundens samarbetsorgan har dock 43 förbund som medlemmar.

Referensgruppen har kontinuerligt biträtt utredaren med synpunkter. För promemorians innehåll och utformning svarar undertecknad utredare ensam.

Stockholm i mars 2008

Lars Grönwall

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	11
2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:1073) med instruktion för Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)	13
3	Förenta nationernas internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	15
3.1	Arbetet med konventionen	15
3.1.1	FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning.....	15
3.1.2	Konventionens tillkomst.....	18
3.1.3	Terminologin i den svenska översättningen	19
3.2	FN:s konventioner om mänskliga rättigheter och Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.....	20
3.3	Den nya konventionens uppbyggnad	22
3.4	Konventionens inledning	22
4	De enskilda artiklarna och svenska förhållanden.....	25
4.1	Syfte, definitioner, allmänna principer och allmänna åtaganden.....	25

4.1.1	Artikel 1 Syfte	25
4.1.2	Svenska förhållanden	25
4.1.3	Artikel 2 Definitioner.....	26
4.1.4	Svenska förhållanden	27
4.1.5	Artikel 3 Allmänna principer	29
4.1.6	Svenska förhållanden	29
4.1.7	Artikel 4 Allmänna åtaganden.....	29
4.1.8	Svenska förhållanden	31
4.2	Jämlikhet och icke-diskriminering av kvinnor resp. barn med funktionsnedsättning	32
4.2.1	Artikel 5 Jämlikhet och icke-diskriminering.....	32
4.2.2	Svenska förhållanden	33
4.2.3	Artikel 6 Kvinnor med funktionsnedsättning.....	36
4.2.4	Svenska förhållanden	36
4.2.5	Artikel 7 Barn med funktionsnedsättning.....	39
4.2.6	Svenska förhållanden	39
4.3	Medvetandegörande och tillgänglighet	41
4.3.1	Artikel 8 Medvetandegörande om situationen för personer med funktionsnedsättning.....	41
4.3.2	Svenska förhållanden	42
4.3.3	Artikel 9 Tillgänglighet.....	45
4.3.4	Svenska förhållanden	46
4.4	Rätten till liv, frihet och personlig säkerhet	51
4.4.1	Artikel 10 Rätten till liv.....	51
4.4.2	Artikel 11 Risksituationer och humanitära nödlägen	51
4.4.3	Svenska förhållanden	52
4.4.4	Artikel 12 Likhet inför lagen.....	52
4.4.5	Svenska förhållanden	53
4.4.6	Artikel 13 Tillgång till rättssystemet	54
4.4.7	Svenska förhållanden	54
4.4.8	Artikel 14 Frihet och personlig säkerhet.....	55
4.4.9	Svenska förhållanden	55

4.5	Rätt att inte utsättas för tortyr, våld eller övergrepp samt skydd för den personliga integriteten.....	56
4.5.1	Artikel 15 Rätt att inte utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.....	56
4.5.2	Svenska förhållanden	57
4.5.3	Artikel 16 Rätt att inte utsättas för utnyttjande, våld eller övergrepp	57
4.5.4	Svenska förhållanden	58
4.5.5	Artikel 17 Skydd för den personliga integriteten.....	61
4.5.6	Svenska förhållanden	61
4.6	Rätt till fri rörlighet och att leva ett självständigt liv	62
4.6.1	Artikel 18 Rätt till fri rörlighet och till ett medborgarskap.....	62
4.6.2	Svenska förhållanden	63
4.6.3	Artikel 19 Rätt att leva självständigt och att delta i samhället.....	64
4.6.4	Svenska förhållanden	64
4.6.5	Artikel 20 Personlig rörlighet	65
4.6.6	Svenska förhållanden	66
4.7	Yttrandefrihet och respekt för privatlivet	67
4.7.1	Artikel 21 Yttrandefrihet och åsiktsfrihet samt tillgång till information	67
4.7.2	Svenska förhållanden	68
4.7.3	Artikel 22 Respekt för privatlivet	69
4.7.4	Svenska förhållanden	69
4.7.5	Artikel 23 Respekt för hem och familj.....	70
4.7.6	Svenska förhållanden	71
4.8	Utbildning	73
4.8.1	Artikel 24 Utbildning.....	73
4.8.2	Svenska förhållanden	75
4.9	Hälsa, habilitering och rehabilitering.....	82

4.9.1	Artikel 25 Hälsa	82
4.9.2	Svenska förhållanden	83
4.9.3	Artikel 26 Rehabilitering och rehabilitering.....	86
4.9.4	Svenska förhållanden	86
4.10	Arbete och sysselsättning	88
4.10.1	Artikel 27 Arbete och sysselsättning.....	88
4.10.2	Svenska förhållanden	90
4.11	Levnadsstandard och deltagande i offentligt liv och kulturliv.....	95
4.11.1	Artikel 28 Tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet.....	95
4.11.2	Svenska förhållanden	96
4.11.3	Artikel 29 Deltagande i det politiska och offentliga livet	97
4.11.4	Svenska förhållanden	99
4.11.5	Artikel 30 Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott	100
4.11.6	Svenska förhållanden	101
4.12	Statistik och information	102
4.12.1	Artikel 31 Insamling av statistik och information	102
4.12.2	Svenska förhållanden	102
4.13	Internationellt samarbete och Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning	104
4.13.1	Artikel 32 Internationellt samarbete	104
4.13.2	Svenska förhållanden	105
4.13.3	Artikel 33 Nationellt genomförande och övervakning.....	107
4.13.4	Svenska förhållanden	107
4.13.5	Artikel 34-39 Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning	111
4.13.6	Inställningen från svensk sida	113

4.14	Konventionsstatskonferens och slutbestämmelser.....	113
4.14.1	Artikel 40 – 50.....	113
4.14.2	Inställningen från svensk sida	113
5	Sveriges tillträde till konventionen	115
5.1	Allmänna överväganden.....	115
5.2	Sverige bör godkänna konventionen.....	116
6	Fakultativt protokoll till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	121
6.1	Protokollets innehåll.....	121
6.1.1	Prövningsrätt, talerätt och förutsättningar för prövning	121
6.1.2	Förfarandet hos kommittén, interimistiska åtgärder.....	122
6.1.3	Undersökning på eget initiativ, rapport om åtgärder.....	122
6.1.4	Undantag från ratifikation, slutbestämmelser	123
6.2	Godkännande av det fakultativa protokollet.....	124
7	Övrigt.....	127
Bilaga 1 Convention on the Rights of Persons with Disabilities		
		129
Bilaga 2 Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning		
		185

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att Sverige ska tillträda Förenta Nationernas (FN) internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen antogs av FN:s generalförsamling den 13 december 2006 och öppnades för undertecknande den 30 mars 2007. Den undertecknades då av 82 länder, däribland Sverige. Sedan dess har konventionen undertecknats av ytterligare ett stort antal länder.

Vidare föreslås att Sverige ska tillträda ett fakultativt (frivilligt) protokoll till konventionen som innebär att den enskilde har möjlighet att klaga till en övervakningskommitté om han eller hon anser att hans eller hennes rättigheter är kränkta. Det fakultativa protokollet undertecknades samtidigt som konventionen av representanter för 43 länder, däribland Sverige.

Den nya konventionen utgör en fortsättning på arbetet inom FN för att få till stånd internationella regler om funktionshindrade personers rätt till delaktighet och jämlikhet, ett arbete som 1993 resulterade i att FN:s generalförsamling antog standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning. Standardreglerna har haft stor betydelse som vägledande instrument när det gäller handikappolitiken i Sverige. Representanter för regeringen i Sverige och handikapprörelsen i Sverige har också varit aktiva i arbetet på den nya konventionen.

Den nya konventionen tillhör de centrala konventionerna om mänskliga rättigheter men skapar inte i sig några nya rättigheter

utan har till syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta sina mänskliga rättigheter.

I promemorian görs en genomgång av konventionens 50 artiklar och hur svensk lagstiftning och övriga förhållanden i Sverige förhåller sig till dessa. I promemorian dras slutsatsen att mycket återstår att göra i det handikappolitiska arbetet innan Sverige på alla punkter kan anses uppfylla de åtaganden och krav som konventionen innebär och att konventionen kommer att kunna utgöra ett viktigt måldokument i det fortsatta handikappolitiska arbetet i Sverige. Samtidigt görs bedömningen att det inte finns några hinder mot att godkänna den nya konventionen och det fakultativa protokollet. Detta bör göras av riksdagen, eftersom konventionen och protokollet är av större vikt och därför bör godkännas av riksdagen enligt 10 kap. 2 § rege- ringsformen.

En utredning föreslås tillsatt för att utröna om nuvarande samhällsorgan var för sig eller gemensamt uppfyller konventionens krav på oberoende mekanismer för att främja och skydda respektive övervaka genomförandet av konventionen.

Handisam föreslås få i uppdrag att tills vidare svara för uppgiften att främja och skydda genomförandet av konventionen. Den fortsatta beredningen får visa om exempelvis Handisam eller Diskrimineringsombudsmannen ska ges uppgiften att tills vidare övervaka genomförandet av konventionen.

